

6.5.2024

**Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin
ja mielipiteisiin**

Sisällysluettelo

1	Pohjois-Parkanon Kyläseura ry	2
2	Ylä-Sata-kunnan ympäristö-yhdistys ry	7

6.5.2024

**Vastineet hallinto-oikeudelle Takakangas-Pihlajaharjun
tuulivoimaosayleiskaavan valitukseen**

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
1 Pohjois- Parkanon Kyläseura ry	1. Kaavan käsittelyn puutteet Parkanon kaupunginvaltuuston 26.2.2024 päätösaineisto ja aiempi 18.12.2023 kaupunginhallituksen käsittely sisälsi seuraavia virheitä. Kokouks käsittely Parkanon kaupunginhallituksen 18.12.2023 Takakangas-Pihlajanharju tuulivoimaosayleiskaavan käsittely ja päätös, joka on kaupunginvaltuuston päätösehdotuksen pohjana, sisälsivät seuraavat asiat. 1. Pöytäkirjan mukaan esittelijän päätösehdotus ja Parkanon Tuuli Oy:n kokouksessa tekemä korjausesitys käsiteltiin yhdessä kaavan hyväksymisesityksen kanssa. Kokouksessa ei tuotu tehtyä korjausesitystä erikseen päätettäväksi ennen varsinaista tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymiskäsittelyä. Tehty korjausesitys ei ilmene myöskään esityslistalla, joka on ennakoon toimitettu kaupunginhallitukselle. 2. Parkanon Tuuli Oy hankkeen edustaja Jukka Rönnlund oli kokouksessa läsnä tehden korjausesityksen kahden voimalapaikan siirrosta ja ollen paikalla asian käsittelyn aikana, mikä käy ilmi pöytäkirjasta. Pidämme käsittelytapaa virheellisenä menettelytapana. 3. Kokouspöytäkirjasta 18.12.2023 ilmenee, että kaavoitusasiassa on otettu kaupunginjohtajan päätöksellä otto—oikeudella 30.8.2023 kaupunginhallituksen 11.9.2023 käsittelyyn teknisenlautakunnan kokouksen tehtyä 23.8.2023 asiaa koskevan päätöksen. Teknisen lautakunnan päätökseksi tuli 3 kilometrin etäisyys voimaloista asutukseen tai loma-asutukseen. Asiaa ei ole palautettu tekniselle lautakunnalle käsittelyyn. Aineistosta puuttuu alkuperäinen luontoselvitys. Aineistossa on vain voimalapaikkojen muutoksien vuoksi tehty 30.7.2023 täydennysselvitykset.	1. Kaupunginhallituksen kokouksessa 18.12.2023 esitettiin kaavakartta, johon oli ennakkoaineistoon verrattuna tehty sellainen muutos, että kaavaan merkittyä ohjeellista voimalan sijaintia oli muutettu. Tuulivoimaloiden alueita (tv-alueet) ei merkittävästi muutettu, joten kaavan juridinen sisältö ei muuttunut kokouksen ennakkoaineistoon verrattuna. Kaupunginhallituksella oli oikeus tehdä tällainen tarkennus valtuustolle esitettävään kaava-aineistoon. 2. Kaupunginhallituksen kokouksessa voi olla asiaa esitteleviä asiantuntijoita. Asiantuntija ei osallistunut päätöksentekoon. 3. Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa itselleen päätöksenteko lautakunnalta kaavoitusasioissa. YVAN yhteydessä on tehty mittavat selvitykset, mm. luontoselvitys. Kaavaselostuksessa on kerrottu linkki ympäristöhallinnon tätä hanketta koskevaan YVA-aineistoon, jossa myös luontoselvitys on nähtävillä. Samasta osoitteesta löytyy myös ELY-keskuksen YVA-

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Kokouskäsittely 18.12.2023 ja 26.2.2024 MRL:n 9 § mukaiset riittävät selvitykset. Osa selvityksistä puuttuu päätösaineistosta. Huomiotta on jätetty ELY—keskuksen perustelupäätelmän (joka ei ole liitteenä) ja AVI-lausunnon esittämät huomiot ja merkinnät kaavassa, mikä näkyy vastineissa ja kaavaselostuksessa. 4. Parkanon kaupunginhallituksen päätöskäsittelyssä 18.12.2023 puuttui Liite 5. Meluselvitys 2.8.2023. Aineistossa on tällä kohdin liitteenä Näkyvyysalue ja havainnekuvat. 5. Takakangas-Pihlajaharju tuulivoimaosayleiskaavaa koskevaa kaavaselostusta on korjattu 5.1.2024, mikä asia ei ole ollut Parkanon kaupunginhallituksen tai muun toimielimen käsittelyssä tai eikä ole tuotu tiedoksi ennen kaupunginvaltuuston käsittelyä. Kaavaselostuksessa 5.1.2024 mainitaan, että se koskee 7.12.2023 kaavakarttaa. 6. Parkanon kaupunginvaltuuston päätöskäsittelyssä 26.2.2024 puuttuvat edelleen meluselvitykset. Liite 5. 2.8.2023 Meluselvitys. Kokousaineistossa on tällä kohdin liite 5. Meluselvitys otsikko, mutta aineistossa on Näkyvyysalue ja havainnekuvat 2.8.2023. Selvitys löytyy teknisenlautakunnan aineistosta 23.8. Liite 6. Takakangas-Pihlajaharju Meluselvitys. Aineistosta puuttuu ELY-keskuksen perustelupäätelmä, joka on merkittävä osa oikeusvaikutteista osayleiskaava-aineistoa. pöytäkirjat liitteineen ohessa 2. Kaavaselostus, kaava-alue ja YVA-selvitykset MRL:n 9 § mukaiset riittävät selvitykset. Tämä kohta ei mielestämme täyty kaikilta osin. MRL 39 § 2 momentin kohta 5 mahdollisuus turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. Ympäristönsuojelulain 5 5:n mukaisten päästöjen aiheutuminen. Tämä kohta ei mielestämme täyty. Kaavaselostuksessa on jätetty huomiotta ELY-keskuksen perustellun päätelmän esiin nostamista asioista merkittävä osa. Annetut palautteet eivät myöskään ole vaikuttaneet kaavaselostukseen tai kaavamerkintöihin, joihin on esitetty korjauksia ja täydennyksiä joko puutteiden, epävarmuustekijöiden tai varovaisuusperiaatteen perusteella. Vastineet ovat hyvin niukkoja ja ohittavat pääosin palautteen.	selostuksesta antama perusteltu päätelmä. 5. Kaavaselostukseen tehtiin teknisiä korjauksia kaupunginhallituksen kokouksen perusteella. Ne eivät tee valtuuston hyväksymispäätöstä MRL:n vastaiseksi. 4. ja 6. Meluselvityksen tulokset on esitetty kaavaselostuksessa, eikä erillisen meluselvityksen puuttumisella ollut vaikutusta päätöksentekoon. Kaavaselostuksessa on kerrottu, että YVA-aineisto mukaan lukien perusteltu päätelmä löytyvät ympäristöhallinnon nettisivulta. YVAN ja kaavoituksen yhteydessä on tehty riittävät selvitykset. Meluselvitys on laadittu ympäristöministeriön tuulivoimaloita koskevan meluselvitysohjeen mukaisesti. Asuin- ja lomarakennusten kohdalla ei ylity tuulivoimaa koskeva melutason ohjearvo 40 dB. Kaavan laadinnassa on otettu huomioon YVAN perusteltu päätelmä.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Melu Aineisto 2.8.2023 Meluselvitys puuttuu päätöskäsittelyvaiheessa 18.12.2023 ja 26.2.2024 liiteaineistoista. Elokuussa 2023 valmistunut melumallinnuksessa on käytetty mallia, jossa voimaloiden napakorkeus oli 207,5 metriä ja äänitehotaso 108,9 dB(A) + 2,0 dB(A) epävarmuusmarginaali. <i>Tulokset: Melumallinnusten perusteella valtioneuvoston asetuksen ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Myöskään STM:n antamia sisätilojen pienitaajuisen melun ohjearvoja ei ylitetä.</i> Asumisterveyslain osalta 25 dB yöaikaisia melutasoja ei ole selvityksessä esitetty riittävällä tavalla. Lähistöllä on sekä vakituista, että vapaa-ajanasutusta, joiden osalta rakennuskanta on vanhempaa vähemmän eristettyä. Kiinteistönomistajia ei voi edellyttää parantamaan äänieristystä selvityksessä mainittuun (YM 20018) ohjetasoon, jonka mukaan uudisrakennusten eristystaso tulee olla 30 dB. Melumallinnuksessa on mallinnettu melun A-taajuuspainotettua keskiäänitasoa (ekvivalenttitaso). Taajuuspainotusta käytetään, kun melua mitataan kuulemisen tai kuulovaurion kannalta. C-taajuuspainotusta käytetään impulssimelun mittauksessa, mitä selvityksessä ei ole tehty. Perustellussa päätelmässä yhteysviranomainen on edellyttänyt jatkosuunnittelussa meluvaikutusten osalta noudattamaan erityistä varovaisuusperiaatetta ja mikäli hankkeen meluvaikutukset eroavat rakennuslupavaiheessa arviointiselostuksessa esitetystä. Suunniteltujen voimaloiden sijoittelu voimaassa olevaan Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 nähden on tuotu lähemmäs asutusta voimaloiden 1,3 ja 4 kohdalla myös maakuntakaavassa merkitylle luonnonmonimuotoisuusalueelle ja ekologiselle käytävälle. (Kartta liite) Voimalakoko on 2040 maakuntakaavassa merkittävästi pienempi, teho 5 MW ja korkeus 200 metriä kun nyt suunnitellut 10 MW tehoiset ja 300 metriset voimalat. Mallinnukset on tehty huomattavasti pienempitehoisilla 6,8 MW voimalatyypeillä, jolla lähiasutuksen melurajat ovat jo lähellä ylittymistä. Pidämme esitettyjä selvityksiä puutteellisina, joskin niissä mainitaan epävarmuustekijöitä, joita ei kaavassa ja kaavaselostuksessa kuitenkaan huomioida riittävästi. Varovaisuusperiaatteen mukaan pelkkä 5 metrin alennus voimalan korkeudessa ja + 2 dB korjaus ei riitä. Ympäristöministeriö ohjeessa	Meluselvityksen tulokset on esitetty kaavaselostuksessa, joten väärä linkki ei vaikuta päätöksenteon laillisuuteen. Kaavoituksen yhteydessä on laskettu pienitaajuisen sisämelun äänitaso lähimpien asuin- tai lomarakennusten osalta. Tulosten mukaan ääntä alittaa STM:n asumisterveysasetuksen mukaiset äänitasot. Meluselvitys on laadittu ympäristöministeriön tuulivoimaloita koskevan meluselvitysohjeen mukaisesti. Asuin- ja lomarakennusten kohdalla ei ylity tuulivoimaa koskeva melutason ohjearvo 40 dB. YVAN tulosten perusteella voimaloiden sijaintoja tarkennettiin kaavaratkaisuun. Melumallinnuksessa on YM:n ohjeistuksen mukaisesti 2 dB:n varmuusvara, millä varmistetaan, että tulevat tuulivoimalat eivät ole meluisampia kuin mitä meluselvityksessä on mallinnettu.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	+ 5 dB. Tuulivoimalat aiheuttavat melua päivä- sekä yöaikaan taukoamatta kuten liikenne- tai työmaamelu yöaikaan. Amplitudimodulaatiota ei ole laissa mainittu. Tämä on melua, jolle ei ole asetettu rajoja, mutta joka on merkittävä haitta, jaksoittain voimistuvana meluna, joka on useissa käytännön kohteissa havaittu erityisesti yöaikaisena unta häiritsevä tekijänä. Tuulivoimaloiden lavat ja roottorin suunnanmuutokset tuulen suunnan muuttuessa aiheuttavat osaltaan melua, joka on käytännössä havaittavaa. Tällöin tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta etäisyyksien suhteen, eikä toimia vasta sitten kun haittoja esiintyy ja mittauksia lähdetään tekemään jälkikäteen, kuten selvityksessä ehdotetaan roottorin pyörimisen hidastamista ja lapakulmien säätöä, joka alentaa voimaloiden tehoa ja on vaikea valvoa. Mittausten tekotapa <i>Alueelta valittiin 12 havainnointipistettä, joiden kohdalta voimaloiden aiheuttamat äänen voimakkuudet ilmoitetaan.</i> Aineiston havaintopisteissä on selkeästi havaittavissa voimaloiden vaikutuksen ulottuvan merkittävälle alueelle lähiympäristössä. Voimaloiden koon kasvaessa myös vaikutusalue laajenee. Aineistossa on puutteita, joiden vuoksi selvityksen kokonaisuusjää puutteelliseksi. Hyvän hallintotavanvastaisina puutteina koemme myös alla seikat. Lähteissä viitataan aineistoon, joka ei ole saatavilla annetuissa linkeissä. Kaava—aineisto tulisi olla kokonaisuudessaan käytettävissä säädetyn ajan. Alla olevat selvityksessä esitetyt linkit eivät toimi. Ympäristöministeriö (2014). Tuulivoimaloiden melun mallintaminen. Helsinki. Saatavilla: https://heldahelsinki.fi/bitstream/handle/10138/42937/0H_2014.pdf?sequence=1 Ympäristöministeriö (2016). Tuulivoimarakentamisen suunnittelu. Päivitys 2016. Saatavilla: https://iu.kaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79057 Ympäristöministeriö (2018). Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä. Saatavilla: https://www.ym.fi/download/noname/%782852D34E-DA43-4DCA-9CEE47DBB9EFCB08%7D/138568	Kyseiset havainnointipisteet ovat tuulivoimaloita lähimpänä sijaitsevia asuin- tai lomarakennuksia, joiden osalta on laskettu matalataajuisen sisämelun taso. Kaikki selvitykset löytyvä vaivattomasti myös syöttämällä hakukoneeseen raportin nimi.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Välke Välkkeen arviointia emme pidä riittävän luotettavana ja asutusta huomioivana. Voimaloiden 1,3 ja 4 kohdalla aiheuttavat haittaa Vatajanjärven ja Ylinenjärven puolella, voimaloiden sijoituessa etelä-länsi suunnassa auringon kiertosuunnan ja asutuksen väliin. Viittaus selvitykseen Etha Wind Takakangas-Pihlajaharju— Valkeselvitys-ArM230714-1CGr Page 3 of 15 Ruotsissa ja Saksassa annetut maksimisuositukset kahdeksan tunnin vuotuisesta varjon välkkeestä ylitetään kahdessa havainnointipisteessä. Teoreettisen maksimitilanteen mallinnuksessa suosituksia (30 h/v ja 30 min/p) ylitetään useiden lähellä sijaitsevien asuntojen kohdalla. Kun puuston suojaava vaikutus huomioidaan, on suositusten ylityksiä vähemmän. Kahdeksan tunnin raja ylittyy yhden asunnon kohdalla. Teoreettisen maksimitilanteen mallinnuksessa suosituksia (30 h/v ja 30 min/p) ylitetään useiden lähellä sijaitsevien asuntojen kohdalla. Kohtuuton haitta varjovälkkeestä pystytään ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat kriittiseksi ajaksi. Voimalat voidaan ohjelmoida pysähtymään automaattisesti vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti, kun välkettä muodostuisi herkälle alueelle (flicker control). Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankkeessa suosittelemme välkkeenhallintajärjestelmän käyttöä seitsemälle voimalalle suunnitelluista voimaloista. Taulukko 1. Yhteenveto vertailuarvojen ylityksistä. Taulukko kertoo kuinka monessa rakennuksessa (vakituinen tai vapaa-ajan asunto) kyseinen vertailuarvo ylitetään. Vertailuarvon ylityksiä, > 10 h/v, todellinen tilanne 1 > 8 h/v, todellinen tilanne mallinnus ilman puustoa 2 > 30 h/v teoreettinen maksimi 10 > 30 min/pv, teoreettinen maksimi 10 Sääasemahavaintoina on käytetty Seinäjoen säähavaintoasemaa liki 90 kilometrin etäisyydellä. Sähähavaintoasemia löytyy lähempää aluetta Ikaalinen tai Kankaanpää. Voimaloilla 1,3 ja 4 on merkittävä vaikutus asuinviihtyvyyteen avoimessa pelto- ja järviympäristössä Ylinenjärvi ja Vatajanjärvi suunnassa. Selvityksen perusteella tehty voimaloiden korkeuden alentaminen 300 metristä 295 metriin ei ole riittävä huomioiden se, ettei voimaloiden todellisesta tyypistä ja tehosta ole luotettavaa tietoa esitetty. Kesäaikaan välke on voimakkainta silloin kun ihmiset myös oleskelevat ja liikkuvat ulkona eniten. Alueen vakinaisen asutuksen lisäksi virkistysarvot keskittyvät Alkkianvuoren luontoreiteille, läheisille järville ja lammille, sekä niiden runsaaseen loma-asutukseen sekä majoitusvuokraustoimintaan. Voimala-alueen korkeudesta ja toisaalta läheisen alueen tasaisuudesta, laajoista avoimista pelto- ja järviaalueista johtuen ei esteitä välkkeelle juurikaan ole.	Kaavamääräyksellä on varmistettu, että välke ei aiheuta merkittävää haittaa asutukseen tai loma-asutukseen. Etäisyys lähimpiin säätutkiin on yli 20 km, mikä on riittävä etäisyys.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Metsää ei ympäristöministeriön ohjeiden mukaan tule huomioida haittoja vähentävänä tekijänä. Metsä on uudistuva luonnonvara ja metsätalousalueella hakkuita suoritetaan säännöllisesti. Maisemahaitta on merkittävä ja asuinympäristön turvallisuus ja terveellisyys lapsiperheiden suosimassa kylässä ja keskeisissä harrastetiloissa sekä liikuntareiteillä voimaloiden vaikutusalueella tulee arvioida kattavasti ympäristön ja asutuksen suhteen pitkävaikutteisena tekijänä. Kaava-alueelle sijoittuu merkittävä Latikan pohjavesialue ja se rajautuu osin Rengassalon Natura luonnonsuojelualueen päälle, mitä pidämme muiden luontoarvojen ohella erityisenä haittana.	Kaava ei aiheuta vaaraa pohjavesialueelle.
2 Ylä-Satakunnan ympäristö-yhdistys ry	Vaatimukset Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry vaatii ensisijaisesti, että Parkanon kaupunginvaltuuston päätös 26.2.2024 § 3 kumotaan 1) erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain MRL 9 §, ja MRL 39 § sisältövaatimusten perusteella, jonka mukaan luonnonympäristöä tulee vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. 2) Muusta syystä tapahtuneen puolueettomuuden vaarantumisen vastaisen valmistelun ja päätöksenteon perusteella, hallintolaki 28.1 § kohta 7, laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 26 §, 3) Toissijaisesti vaadimme voimalapaikkojen 11 ja 12 poistamista kaavasta ja kaavoitetun alueen rajaamista kaavaluonnoksessa esitettyyn laajuuteen alueen eteläosissa. Vaatus 1 Perustelut Valtioneuvoston luonnonsuojelusta antaman asetuksen mukaisesti maakotka on luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentin liitteen 6 mukainen uhanalainen ja erityisesti suojeltava eliölaji. Maakotka (Aquila chrysaetos) on vaarantunut (VU), erityisesti suojeltava, rauhoitettu, lintudirektiivin liitteen I laji. Maakotkan esiintyminen on	1. Kaava perustuu riittäviin luontoselvityksiin ja kaavaratkaisussa on otettu huomioon ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antama perusteltu päätelmä. Kaava ei ole ristiriidassa MRL:n sisältövaatimusten kanssa. Kaavaa koskeviin päätöksiin ei ole osallistunut hallintolain 28 § mukaan esteellisiä henkilöitä. Tuulivoimaloiden sijoittelua muutettiin YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän ja tarkennettujen petolintua koskevan selvityksen perusteella. Hankkeesta tehtiin vain viranomiskäyttöön tarkoitettu selvitys "Takakangas-Pihlajaharju tuulivoimahankkeen vaikutukset maakotkaan –

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	keskittynyt Oulujoen pohjoispuolelle, jossa pesii noin 90 % kaikista Suomen maakotkapareista. Pirkanmaan maakunnan vähäiset kotkareviirit kuuluvat raja-alueisiin ja edellyttävät varovaisuusperiaatteiden noudattamista. Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyytit- selvityksessä (s. 20) todetaan: Maakotka (Aquila chrysaetos, VU) palasi Pirkanmaan pesimälajistoon vuonna 2011 yli 50 vuoden tauon jälkeen. Petolintuvaino johti lajin häviämiseen maakunnasta 1950-luvulla. Maakotka nimettiin Pirkanmaan vastuulajiksi, koska alue on sen levinneisyyden etelärajalla. Ympäristöministeriön ohjeissa (Ympäristöministeriö 2016) todetaan muun muassa, että suurten petolintujen, kuten merikotkan, maakotkan, sääksen pesäpaikkojen suojelutarve on otettava huomioon tuulivoimarakentamista suunniteltaessa. Keskeistä on selvittää häiriövaikutukset ja törmäysriskit. Törmäysten lisäksi tuulivoima-alueet vaikuttavat petolintuihin myös häiriöiden kautta, mm. rajoittaen saalistusalueita, pidentäen saalistusmatkoja. Tuulivoimaloiden vaikutus kotkapopulaatioihin on tuotu esille mm. tuoreissa suomalaisissa tutkimuksissa. Tapauskohtaisesti vaikutukset voivat olla merkittävämpiä kuin mahdollisella kuolleisuudella voidaan laskennallisesti osoittaa. Tuulivoimaloiden häiriövaikutus vaikuttaa etenkin suo- ja metsäalueilla saalistavalle maakotkalle. Suurempikokoisten roottoreiden on havaittu kasvattavan törmäysriskejä ja lisäkuolleisuus vuosien kuluessa osoittautua populaation säilymisen kannalta ongelmaksi. Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimalle kaavoitetun alueen eteläpuolella olevalla Häädetkeitaan reviirillä sijaitsee seitsemän pesäpaikkaa. Kaikki tulkitaan samalla tavalla kotkan käytössä oleviksi pesäpaikoiksi ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetuiksi suuren petolinnun pesäpuiksi (Luonnonsuojelulaki 09/2023, 73 §). Kotkalla on yleensä reviirillään useita pesiä, joita se koristelee ja valitsee pesintään parhaiten soveltuvan käyttöön. Häädetkeitaan maakotkareviiri on tarkistettu 6.6.2023. Luonnonpuiston kolmea pesää oli koristeltu, mikä kertoi uudelleen pariutumisesta. Lähimmän pesän etäisyys esitetään Fingridin Kristiinankaupunki-Nokian Melo välisen kantaverkkohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa 2023. Siinä esitettyyn eteläisen pohjoisempaan reittivaihtoehtoon on etäisyyttä 1,3 km. Lähde: Kristiinankaupunki-Nokia 400+110 kilovoltin voimajohtohanke Ympäristövaikutusten arviointiselostus 2023. Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankealueen rajat ja voimalapaikat ovat siirtyneet kaavaprosessin aikana etelän suuntaan. Kaavaluonnoksesta (liite 3) hankeraja on siirtynyt käytännöllisesti katsoen kiinni kantaverkkolinjan toteuttamiskelpoiseksi arvioituun linjaukseen, joka on nimetty eteläinen pohjoinen vaihtoehdoksi. Kaavaluonnoksen ja	täydennys 2023, Sitowise 9.5.2023. Siinä tehdyn elinympäristömallinnuksen mukaan maakotkaparin törmäysriski on 0,02/vuosi paria kohti, mikä alittaa merkittävyyden raja-arvoksi asetetun 0,06/vuosi paria kohti.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	kaavaehdotuksen/hyväksytyn voimalapaikkojen ja rajan siirto ovat merkittäviä muutoksia maakotkan ja linnuston kannalta. Fingridin verkkosuunnitelman, selosteen ja karttatarkastelun perusteella voidaan päätellä, että tuulivoima-alueen etäisyys maakotkareviiristä on supistunut samassa yhteydessä, kun hankealueen rajoja siirretty. Aluetta on laajennettu keskimäärin n. 1 km kaakkoon, etelään ja lounaaseen. Erityisesti uusien kaavaan merkittyjen voimalapaikkojen 11 ja 12 etäisyys lähimpään pesäpaikkaan on lyhentynyt. Kaavan liittyvissä selvityksissä maakotkalle aiheutuvia haittoja on arvioitu elinympäristömallinnuksella. Saatua tulos vertautuu koko maakotkapopulaatioon. Selvityksen mukaan laskennallinen kriittinen raja törmäysriskille ei ylity. Metsähallituksen julkaisussa Hyvät käytännöt maakotkalle aiheutuvien vaikutusten arviointiin todetaan, että puutteellisten tietojen vuoksi arviointi on vielä epävarmaa ja teoreettista. Elinympäristömallinnusta rajoittaa se, että Suomesta on vain vähän kokemuksia maakotkareviirille sijoitettujen tuulivoimaloiden todellisista vaikutuksista. Korostuneita epävarmuuksia liittyy nykyaikaisiin suuriin voimaloihin. Myös emojen elossa säilyvyyksistä ja muista populaatiomallinnuksiin tarvittavista tunnusluvusta on kotimaista tutkimustietoa vähän. Lisäkuolleisuus voi siten olla suurempi yksittäisillä reviireillä ilman, että merkittäviä vaikutuksia muodostuu laajemman (esim. maakunnan tai Suomen) alueen populaatiolle. Suotuisa suojelutaso toteutuu, jos pari saa vähintään kaksi aikuiseksi varttuvaa poikasta elinaikanaan. Populaatiomallinnuksessa käytettyjen keskimääräisten elossa säilyvyyden arvoista voidaan laskea odotettavissa olevat lisääntymisiän kestot ja aikuiseksi varttuvien poikasten osuudet kuoriutuneista poikasista. Maakotkalla kolmen sukupolven kesto on 52 vuotta (Tiainen ym., 2016). Luoteisella Pirkanmaalla jo yksikin yksittäinen törmäys hankkeen elinkaaren aikana johtaisi reviirin poikastuoton ja sen myötä jo lähtökohtaisesti vähäisen raja-aluekannan laskuun. Tyypillinen pesä sijaitsee syrjäisillä metsäalueilla, joilla on sopivasti aukeita alueita saalistusmaiksi. Ns. ydinreviireillä, jolle emojen lennoista sijoittuu noin 50 %, kotkien lentotiheys on lähes kymmenkertainen verrattuna uloimpaan reviirin osaan. Ydinreviirin laajuus vaihtelee reviirin ominaisuuksista ja kannan tiheydestä riippuen. GPS-aineiston mukaan ydinreviiri ulottuu keskimäärin noin 4 km etäisyydelle pesästä. Kotkien reviirin käyttö alueella muuttuu maankäytön, etenkin metsätalouden myötä. Kotka käyttää saalistukseen avohakkuualueita sekä niiden laiteita. Etenkin käytöstä poistuneet turvetuotantoalueet ja hakkuualueet tarjoavat saalistusalueita.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Jokaisella reviirillä kotkayksilöiden käyttäytyminen voi jossain määrin poiketa mallin ennustamasta, minkä lisäksi paikallisella ravintotilanteella on merkittävä vaikutus kotkien liikkumiseen. Useat paikallisesti tehdyt havainnot kertovat, että Häädetkeitaan reviirin maakotkan saalistuslennot suuntautuvat kohti pohjoista, josta löytyy käytöstä poistuneita turvetuotannon lohkoja ja metsätalouden ja muun maankäytön jälkeen avoimiksi jääneitä alueita. Päiväpetolinnusta on säännönmukaisia lentohavaintoja Kovesjärven ja Pirttijärven väliseltä alueelta. Saalistuslentojen suuntaan varatut uudet voimalapaikat 11 ja 12 aiheuttavat selkeästi riskin Häädetkeitaan paikalliselle populaatiolle useiksi vuosikymmeniksi. Mahdollinen kantaverkkolinjaus ja sen viereen rakennettava liityntäverkko kumuloivat häiriöitä saalistusalueen suunnassa. Pirkanmaan maakunnan vähäiset kotkareviirit kuuluvat vähäisen kannan ja esiintymisen raja-alueisiin. Ne edellyttävät luonnonsuojelulain mukaista varovaisuusperiaatteen noudattamista. Levinneisyysalueen reunalla ja harvan kannan alueella on perusteltua suojella pitkäaikaisesti asuttuja pesäpaikkoja, reviirejä ja saalistusalueita vahvemmin kuin tiheämmän kannan alueella olevia reviirejä. Takakangas-Pihlajaharjun hankkeessa arvioiduista reviireistä Häädetkeitaan luonnonsuojelualueen ja IBA -alueen voi joka tapauksessa perustellusti odottaa pysyvän petolinnulle soveltuvana ja sopivana elinalueena ja alueen olevan myös sellainen, johon syntyy edellytyksiä uusille pesinnöille ja lajin säilymiselle. Siksi reviirin ja saalistusalueiden suojelussa erityinen varovaisuus reviirin rajoilla ja 4 km varoetäisyys ovat tarpeellisia toimia. Ely-viranomainen on perustellussa päätelmässään nostanut linnustovaikutusten arvioinnin puutteellisuuden esiin. Lintuselvityksiä ei ole tehty luontovaikutusarvointien tarkoittamassa laajuudessa ja ajallinen tarkkailu on ollut ohjeistusta suppeampaa. Varovaisuusperiaatteen soveltamisen tarvetta korostaa se, että Häädetkeitaan eteläpuolella on vireillä Kangaslamminnevan tuulivoimahanke, länsipuolella on Satakunnan maakuntakaavaan varattu Haitikankaan (Uudismaa) alue ja koillisessa Karvian kunnan puolella Häädetkeitaan läheisyyteen suunnitteilla oleva aurinkovoimala. Takakangas- Pihlajaharjun pohjoispuolen yhden pesäpaikan omaavalla maakotkareviirillä on jo toiminnassa ja käynnissä olevia hankkeita. Maakuntien rajojen muillakin tuulivoimahankkeilla on reviirejä, mutta olemassa olevia suojelualueita ei ole yhtä lailla niiden läheisyydessä. Arviointia tehdessä olisi tullut paremmin huomioida myös muut käynnissä olevat hankkeet ja muut hyväksytyt vihreän siirtymän kaavoitusaloitteet mukaanlukien kantaverkon rakentaminen ja maakuntarajojen molemmin puolin tehdyt aluevaraukset.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Laskennallinen selvitys ei vastaa siihen suojeluhaasteeseen, joka maakotkalle ja myös muulle linnustolle aiheutuu. Hankealueen rajojen muutos ei ole muuttanut kaavaselostuksen tekstejä eikä tehtyjä arviointeja. "Lähimmät maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) ovat Saukonsuo noin 3 kilometriä hankealueelta etelään, Iso Kivijärvi noin 9 kilometriä hankealueelta pohjoiseen sekä Louhinneva noin 9 kilometriä hankealueelta koilliseen. Lähin kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA) Häädetkeidas sijaitsee hankealueelta lounaaseen noin 4 kilometrin etäisyydellä" teksti löytyy edelleen muuttumattomana kaikkien vaiheiden asiakirjoista. Tosiasiasaajassa rajamuutos ja uudet voimalapaikat ovat lyhentäneet etäisyyksiä Saukonsuon MAALI-alueen (440129) ja Häädetkeitaan Natura-alueen (FI0336004) ja Parkanon ja Karvian rajaseutujen soiden (440099) suuntiin. Esimerkiksi etäisyys Saukonsuolle on lyhentynyt kilometriin, mikä lisää Saukonsuon muullekin linnustolle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia verkkolinjojen ohella. Olemme kaavaehdotuksesta antamassamme palautteessa esittäneet kaavan palauttamista uudelleen valmisteluun. Näin ei tapahtunut. Tuulivoimala voi vaikuttaa linnustoon lintujen törmäyksinä voimalan lapoihin eli kuolleisuusvaikutuksena sekä epäsuorasti häirintänä, estevaikutuksena ja elinympäristömuutoksina. Bird-Life Suomi on vetoomuksessaan tuonut esille törmäyksiäkin merkittävämpänä häirintävaikutuksen, jonka vuoksi monet lintulajit välttelevät voimaloita jopa usean kilometrin etäisyydellä. Luken tutkimusryhmän julkaisi 2023 katsauksen, jonka mukaan useat lintu- ja nisäkäryhmät väistävät tuulivoimaloita Vaativuoksemme on, että Parkanon kaupungin hyväksymä, toteuttamista suoraan ohjaava Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimayleiskaava kumotaan tai siitä vähintään poistetaan tuulivoimaloiden 11 ja 12 paikat Luonnonsuojelulain 9/2023 7 §:n varovaisuusperiaatteen ja edellä esitettyjen perustelujen mukaisesti. Lisäksi hankealue tulee rajata eteläisiltä osiltaan kaavaluonnoksen mukaiseksi. Vaativuus 2 Valitusperustelu Muusta syystä tapahtunut puolueettomuuden vaarantaminen ja puolueettomuuden vastainen valmistelu ja päätöksenteko koskien, hallintolaki 28.1 § kohta 7, MRL 9 §, MRL 39 § ja laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 26 § Lähtökohta Esteellisyys ymmärretään laajasti. Varsinaisen päätöksenteon lisäksi myös asian valmistelu kunnanhallituksessa tai kunnallisissa lautakunnissa kuuluvat asian käsittelyyn. Varsinaisen	Kaavaa koskeviin päätöksiin ei ole osallistunut hallintolain 28 § mukaan esteellisiä henkilöitä. Kaava perustuu riittäviin selvityksiin, vaikutusten arviointi on tehty MRL 9 § mukaisesti eikä kaava ole ristiriidassa yleiskaavan sisältövaativuuden kanssa.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	kunnanvaltuustossa tapahtuvan päätöksentekotilanteen virheettömyys ei poista aikaisemman käsittelyn virheellisyyksiä. Tausta Parkanon Tuuli Oy on Parkanon kaupungin, Leppäkoski Group Oy:n ja Etha-yhtiön (nykyään tytäryhtiö Tuulikarhu Oy) vuonna 2020 perustama hankeyhtiö. Yhtiön liiketoiminnan tarkoituksena on ollut edistää tuulivoimatuotantoa Parkanon kaupungin alueella, saattaa tuulivoimayleiskaavoja voimaan ja myydä rakennusvalmiina oleva hanke toteuttavalle taholle. Yhtiö keräsi pääoman yhtiökumppaneiltaan. Hankeyhtiön liiketoiminta-ajatusta ja tavoitteita perusteltiin kaupungin luottamusmiehille pidetyssä suljetussa valtuustoseminaarissa, kaupungin elinvoimatoimikunnassa ja muissa työryhmissä. Kokousten pöytäkirjat ovat salaisia. Hankeyhtiön ja kaupungin tavoitteisiin kytkettiin kantaverkkolinjauksiin vaikuttaminen. Parkanon kaupunki sitoutui vahvasti tuulivoiman rakentamista edistävän ja liiketoimintaa harjoittavan hankeyhtiön toimintaan. Parkanon silloinen kaupunginjohtaja Jari Heiniluoma oli Parkanon Tuuli Oy:n hallituksen jäsen. Myöhemmin jäsenyyttä ovat hoitaneet vs kaupunginjohtaja, varajäsenet ja muut tehtävään valitut luottamusmiehet. Etha Oy kartoitti kohteeksi soveltuvia alueita Parkanon kaupungin hakemalla uusiutuvan energian hanketuella. Esiselvityksen perusteella Parkanon Tuuli Oy:n hankkeiksi valikoituivat Takakangas-Pihlajaharjun ohella Isoneva-Lylynevan tuulivoima-alue. Esiselvitystä ei julkaistu. Yhdistyksemme on saanut asiakirjan tietopyynnöllä Ympäristöministeriöstä. Isoneva-Lylynevan tuulivoima kaatui puolustusvoimien lausuntoon. Maakuntakaavan 2040 tausta- ja kartta-aineistoissa alue on kuitenkin merkitty puolustusvoimien suojavyöhykkeiden sisään, joten tieto olisi lähtökohtaisesti ollut saatavilla. Hankeyhtiön ja kaupungin varoja kului ja taloudellinen paine Takakangas-Pihlajaharjun kaavoittamisen läpiviemiseksi kasvoi. Kokousasiakirjojen perusteella on osoitettavissa, että ennen kaikkea panostukset, liiketaloudelliset tavoitteet ja pyrkimykset ovat alusta alkaen leimanneet Takakangas-Pihlajaharjun hankkeen etenemistä. Liiketaloudellisten tavoitteiden ensisijaisuus on leimannut myös suunnittelua ja päätöksentekoa. Emme ole hankkineet tietopyynnöllä vuosien 2020 - 2021 asiakirjoja tämän valituksen tueksi. Pöytäkirjat (vanha järjestelmä) on poistettu verkon käyttäjiltä. Salaiset asiakirjat ovat ulottumattomissa.	Elinkeinojen edistäminen kuuluu kuntalain mukaisesti kunnan toimialaan. Kaavoituksessa on noudatettu MRL:n säännöksiä.

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Katsomme, että Parkanon kaupunki on vaarantanut päätöksenteon neutraliteetin osallistuessaan edustajiensa välityksellä yhtäaikaaisesti sekä Parkanon Tuuli Oy:n liiketaloudellisesti tavoitteelliseen toimintaan että lupaan johtavaan kaavoitusprosessiin. Perustelut Toisaalta kaupunki on edustajansa ja yhteistyössä Parkanon Tuuli Oy:n kanssa vaikuttanut yhtiön toiminnan edistämiseen useissa eri yhteyksissä. Hankeyhtiöön on tehty sijoituksia, joiden kokonaismäärä ehtoineen löytyy liitteenä olevasta asiakirjoista. Yhtiö on yhteistyössä kaupungin kanssa hyväksynyt hankekonsultin ja kaavoitus suunnittelijan valinnan, tehtävän kuvauksen ja sopinut vastuut hankkeen kaavoituksen ja muiden ulkoisten kulujen maksamisesta. Kaupunki on sitoutunut yhdessä hankeyhtiön kanssa tavoitteeseen saattaa hanke, tuulivoimayleiskaava ja rakennuslupavaiheen edellyttämät vaiheet niin valmiiksi, että kaavoitettu ja luvituskypsä hanke voidaan myydä rakennuttajalle. Kaupunki on hyväksynyt yhtiön liiketoimintatavoitteet, sijoitusriskien hallinnan ja asettanut tavoitteet myyntivoiton suuruudeksi. Kaupunki on sitoutunut sopimuksin edistämään juuri Takakangas-Pihlajaharjun hanketta ja sitouttanut päätöksiin samat luottamusmiehet, jotka ovat hyväksymässä oikeusvaikutteista kaavaa. Toisaalta kaupunki on kunnallislain alainen hallinnollinen yksikkö, jonka tulee toimia hyvää hallintotapaa noudattaen tuulivoimayleiskaavoituksen eri vaiheissa, kerätä kuulemispalautetta, hyväksyä kaava-aineisto ja sen laatu hyväksymismenettelyssä ja lopuksi oikeuttaa rakentaminen. Kaupungin tulisi päätöksenteossaan huomioida YVA -lain suunnittelua ohjaava merkitys ja valvoa, että YVA -prosessin päätteeksi saatu perusteltu päätelmä vaikuttaa suunnitteluun ja toteutukseen haittoja lieventäen. Parkanon kaupungin ja Parkanon Tuuli Oy:n välisistä sitoumuksista, rahoitusjärjestelyistä ja kytköksistä tuulivoimakaavoitukseen Parkanon Tuuli Oy tarvitsi kesällä 2022 lisärahoitusta. Parkanon kaupunginhallitus käsitteli Parkanon Tuuli Oy:n osakkuuksia ja rahoitustilannetta ja Parkanon kaupungin tulevaisuutta Parkanon Tuuli Oy:n osakkaana kokouksissaan 8.8.2022, 12.9.2022, 19.9.2022 ja 26.9.2022. Parkanon Tuuli Oy:n kertoi kaupunginhallitukselle 8.8.2022 kokouksessaan, että hanke on etenemässä aikataulun mukaisesti kaavoitusta kohti. Tuulimittaukset tulisi tehdä vuosien 2024-2025 aikana, minkä jälkeen hanke on Parkanon Tuuli Oy:n osalta valmis myytäväksi investoreille. Jos Parkanon kaupunki päättää pysyä yhtiön osakkaana, sillä on mahdollisuus vaikuttaa tulevan investoinnin valintaan ja sen kanssa tehtävän sopimuksen sisältöön. Hanke toteutuessaan vahvistaa paikallista energiaomavaraisuutta, ja toteuttaa osaltaan Parkanon kaupungin Hinku-sopimuksen periaatteita.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	8.8.2022 kokouksessa käsiteltiin Etha Ab:n omistukseen liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien siirtoa Tuulikarhu Oy:lle, mihin kaupunki suostui. Muut Parkanon Tuuli Oy:n osakkaat Leppäkoski Group Oy ja Etha Oy/Tuulikarhu Oy olivat kirjeessään 27.7.2022 esittäneet yhtiön kolmannelle osakkaalle Parkanon kaupungille kahta vaihtoehtoista tapaa sen tulevaisuudesta yhtiön osakkaana. Irtaantumisvaihtoehdossa (vaihtoehto 1) Parkanon kaupungin tulisi kuitenkin edistää kaavoittajana Parkanon Tuuli Oy:n ja muiden kaupungin alueella kehitteillä olevien tuulipuistojen kaavoitusta. Parkanon kaupungin tulisi suhtautua myönteisesti Parkanon Tuuli Oy:n hankkeeseen sekä tukea hanketta koskevaa viestintää kuntalaisten suuntaan. Mikäli kaupunki jatkaisi yhtiön jäsenenä (vaihtoehto 2), sen tulisi edelleen tulevaisuudessa sitoutua lisärahoituksen antamiseen Parkanon Tuuli Oy:lle. Vaihtovelkakirjalainojen osakeannit eivät kattaisi kaikkia kehityskustannuksia valmiiseen tuulivoimapuistoon asti, mutta arvion mukaan nämä lisäsijoitukset kattaisivat mm. kaavaprosessin loppuunviemisen, tuulimittaukset ja rakennusluvat. Esitettyjen osakeantien ja vaihtovelkakirjojen lisäksi, olisi hyvin todennäköistä, että hankeyhtiö tarvitsisi lisärahoitusta. Parkanon Tuuli Oy:n muut osakkaat tarjosivat kaupungille mahdollisuutta irtaantua hankekehitysyhtiöstä, ennen kuin luvitus etenisi ratkaiseviin päätöksentekotilanteisiin, jolloin kaupungin päätöksentekoprosessi olisi mahdollisimman selkeä ja hankkeen siirtäminen tuleville sijoittajille on mahdollisimman suoraviivainen. Sekä liitteestä 5 että kaupunginhallituksen kokouksista 12.9.2022, 19.9.2022 ja 26.9.2022 (liite 6), käy ilmi Parkanon kaupungin pääomasijoitukset ja vaihtovelkalainakirjan kustannukset. Parkanon Tuuli Oy:n edustajan mukaan Takakangas-Pihlajaharju -hankkeen suurin riski olisi, että se ei toteudu. Tällöin osakkaiden yhtiöön tekemät sijoitukset muuttuvat kokonaan tai osittain arvottomiksi. 12.9.2022 pidetyn kaupunginhallituksen kokouksen päätösesitys, jonka mukaan Parkanon kaupunki jatkaa aktiivisena omistajana Parkanon Tuuli Oy:ssä, jäi pöydälle. 19.9.2022 asia palautettiin uudelleen käsittelyyn, mutta päätettiin maksaa Parkanon Tuuli Oy:lle maksamatta jäänyt laina. Parkanon Tuuli Oy käsitteli rahoitustilanteen ratkaisemiseksi tarvittavia vaihtovelkakirjajärjestelyä yhtiökokouksessaan 14.9.2022. 26.9.2022 kaupunginhallituksen kokouksessa käsiteltiin uutta kolmatta vaihtoehtoa, jonka mukaan muut osakkaat lunastavat kaupungin Parkanon Tuuli Oy:lle myöntämän pääomalainan korkoineen hankkeen kaavan tultua lainvoimaiseksi. Uusi vaihtoehto olisi tarkoittanut, että kaupunki ei olisi enää aktiivinen toimija, jonka puolueettomuus tuulivoimaa koskevassa päätöksenteossa voitaisiin kyseenalaistaa. Kaupunki saisi sijoittamansa pääoman 1,5-kertaisena takaisin, minkä lisäksi pääomalainana sijoitettu pääoma palautetaan korkoineen kaavan tultua lainvoimaiseksi.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan hyväksyä lainajärjestelyt ja jatkaa Parkanon Tuuli Oy:n aktiivisena osakkaana. Kaupunginvaltuusto siunasi päätöksen samana päivänä (Liite 7). Rahoituksen suuruutta säädettiin kaupunginhallituksen esittämällä tavalla. Kokouksien yhteydessä on visioitu pääomainvestoinnista saatavia myyntivoittoja ja kiinteistövero- ja lupamaksukertymiä, mutta myös mahdollisia tappioita. Kaupunki sitoutui jatkamaan ehtojen mukaisella tavalla yhtiön osakkaana sekä edistämään Takakangas-Pihlajaharjun kaavoitushanketta että muita tuulivoimahankkeita alueellaan. Katsomme, että kaavoitusratkaisu ei voi olla ennakollinen eikä päätöstä voida sopimuksella sitoa ennen kaavoitusprosessia ja kuulemista. Kaupungin omistus Parkanon Tuuli Oy:ssä, yhtiön velanottotarve ja kaupungille esitetyt ehdot selviävät oheisista liitteistä. Kaavoitusprosessista Tuulivoimahankkeisiin kuuluvan YVA -vaiheiden ja kuulemispalautteen tarkoituksena on YVA -lain mukaisesti toimia hankkeen suunnittelun välineenä. YVA -lakiin kirjattu tavoite on löytää merkittäviä ympäristövaikutuksia ja ehkäistä niitä. Kertyvän ympäristövaikutusarvioinnin ja olosuhteiden muutoksesta kertyvän arviointitiedon tulisi vaikuttaa hankesuunnitelmaan, haittojen lieventämiseen ja hyväksyttävään MRL:n mukaiseen kaavoitusprosessiin. Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimaa koskeva kaavoitusaloite käsiteltiin maaliskuussa 2021. Pirkanmaan liitossa oli tunnistettu kasvaneen voimalakoon aiheuttamat haasteet ja aloitettu selvitystyö, jossa tarkasteltiin uudelleen voimassaolevan maakuntakaavan 2040 tuulivoimavarausten soveltuvuutta suuritehoisen teollisen tuulienergian sijoituspaikoiksi. Maakuntakaavoituksen alueidenkäytön varausten tekninen sijaintipaikkaselvitys oli käynnissä keväällä 2021 ja valmistui toukokuussa. Pirkanmaan tuulienergian mahdollisuudet-niminen hankeryhmä jatkoi teknisen selvityksen jälkeen työskentelyä syksyllä 2021. Hankeryhmän tavoitteena oli tarkentaa vaikutusarviointia, sijainninohjausta ja tuulivoiman rakentamisen edellytyksiä. Parkanon kaupunki vetäytyi aktiivisesta yhteistyöstä maakuntakaavoituksessa, taustasyynä Parkanon Tuuli Oy:n esiselvitykset ja halu tehdä omaa aluettaan koskeva näkymäanalyysi. Tekninen johtaja ilmoitti yhteistyöryhmän kokouksessa, että maakunnan liiton kokonaistarkastelua Parkanon osalta ei tarvita. Parkanon irtautumista koskeva päätösasiakirja	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	asiasta ei ole tiedossamme. Päätös oli mielestämme huomattava, kun samaan aikaan tekninen kehitys on johtanut mittavan kokoluokan rakentamiseen ja tuulivoiman potentiaalisia alueita kohdentuu nimenomaan luoteiselle ja pohjoiselle Pirkanmaalle. Liiton selvitys Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla Osa III - näkyvyysanalyysit valmistui 16.5.2022. (Liite 8, https://kaava.pirkanmaa.fi/energia/tuulienergia/) Parkanon kaupungin oma potentiaalisten tuulivoima-alueiden näkymäalueanalyysi on annettu tekniselle lautakunnalle tiedoksi 8.6.2022. Selvitykset eivät ole yhteismitallisia, vaikka niitä on tehty samaan aikaan. Maakunnan ja Parkanon kaupungin teettämien selvitysten oleellisen eron muodostaa se, että Parkanon kaupungin näkyvyysanalyysi käsittelee myös niitä maakuntakaavan 2040 alueita, jotka jo maakunnan teknisen selvityksen yhteydessä 2021 ja jatkotarkastelussa osoittautuivat korkean tuulivoiman osalta soveltumattomiksi alueiksi. Ratkaisun seurauksena molemmista selvityksistä puuttuu Parkanon osalta suunnittelualueiden yhteisvaikutusten karttatarkastelu, kuntarajojen yli ulottuva tarkastelu ja maakunnan tuulivoimavyöhykkeen yhteisvaikutuksia koskeva alustava tarkastelu, jota kohdekohtaisissa hankkeissa tulee tarkentaa. Tarkastelu ei myöskään pohjaudu yhtenäisiin kriteereihin selvitysten laadun, kuvantamisen, tarkkuuden tai etäisyyksien osalta. Katsomme, että maakuntatasoinen alueiden käyttöä ohjaava tarkastelu puuttuu. Kaupungin oma selvitys ei sovellu jatkossakaan vastaavaksi lähdemateriaaliksi. Parkanon alueelle pyrkivillä hanketoimijoilla ei ole myöskään jatkossa käytettävissään maakuntakaavatasoista päivitettyä selvitysaineistoa, koska Parkano on jäänyt maakuntakaavassa valkeaksi alueeksi. Hanketoimija käytti Takakangas-Pihlajaharjun kaavaprosessissa Parkanon kaupungille tehtyä näkymäanalyysiä. Selvitys on tehty voimalapaikkojen kuvitteellisilla sijainneilla. Aineisto näkyvyysanalyysineen on vähintään virheellinen hankealueen voimalapaikkojen muututtua. Aineiston johtopäätökset vaikuttavuudesta perustuvat vähintään jossain määrin virheellisiin arvioihin. Parkanon kaupungin teettämän selvityksen tekstejä on siirretty sellaisenaan kaavaluonnokseen ja ehdotukseen, myös suoraan kohdekohtaisiin vaikutusarviointeihin ja osin on käytetty samoja havainnekuvia. Kuvat teksteineen antavat edelleen väärän käsityksen erityisesti avoimille alueille ja loma-asutukselle aiheutuvista haitoista. Palautevaiheet eivät johtaneet korjauksiin. Yhteysviranomaisen YVA -prosessin päätteeksi antamassa perustellussa päätelmässä todetaan hankkeella kuitenkin olevan paikoin merkittäviä vaikutuksia. Kaavaluonnos ja kaavaehdotus	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Katsomme, että lähtökohtaisesti kokeneissa käsissä olleeseen kaavoitus suunnitteluun olisi jo luonnosvaiheessa pitänyt sisältyä alueiden käyttöä säätelevä maakunta-aineiston ja maakuntakaavamerkintöjen rajaava vaikutus ja kaavoituksen yhteydessä tarkasteltava paikkatieto: Alkkianvuoren geologinen arvo, virkistysalueiksi merkittyjen luontoreittien rajoitukset, maakuntakaavaan merkityt luonnon monimuotoisuusvyöhykkeet, Natura -alueille aiheutuvat vaikutukset, suojellut pohjavesialueet, metsälakikohteet, arvokkaat lintualueet ja metsäntutkimuslaitoksen koealueet. Alkkianvuori UNESCO-statuksen omaavana Geopark-alueena kehittämissuunnitelmien ja luontopolkuverkostoinen olisi pitänyt ottaa vahvemmin huomioon. Näistä huomautettiin edelleen kaavaluonnosvaiheessa, mutta ne huomioitiin vasta ehdotusvaiheessa, vaikka YVA -ohjelmavaiheen palaute oli ollut käytössä jo luonnosta tehtäessä. YVA -kuulemisten yhteydessä ja kaavaehdotuksesta annettu muu palaute ja muut ympäristöön, asutukseen, virkistykseen tai toimintaan aiheutuvat haitat ja niistä annettu palaute ei ole ohjannut millään tavoin suunnittelua, eikä vaikuttanut kaavaehdotuksen sisältöön tai kaavan hyväksymiseen. Vaikutusarviointiin ovat vaikuttaneet yksinomaan asumisterveyteen ja meluun liittyvät raja-arvot. Kyläasutukselle ja järvien rannoille aiheutuvia, rantakaavoitetuillekin alueille aiheutuvia kohtalaisia ja jopa merkittäviäkin vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Myöskään muun toiminnan, kylien ja asumisen tai kesäasukkaiden tuoman taloudellisen potentiaalin mahdollista heikentymistä tai alueen kiinnostavuuden hiipumista ei ole arvioitu eikä tuotu päätöksentekoon vaikuttaviksi asioiksi. YVA -prosessi suunnittelua ohjaavana menettelynä ohitettiin. Lievennystoimia ei tehty. Kaavan valmisteluaineistosta (kaavaluonnos ja -selostus liitteineen) saadun palautteen perusteella tehdyt tarkennukset selviävät Parkanon kaupungin teknisen lautakunnan kokouksen 23.8.2023 valmisteluaineistosta. Samasta Parkanon kaupungin teknisen lautakunnan kaavaluonnosta käsittelevästä pöytäkirjasta, selviää, että vaihemaakuntakaavan valmistelussa tehdyt selvitykset oli edellytetty sisällytettäväksi kaava-aineistoon. Maankäyttö- ja kaavoituspäällikkö Erkki Salomäen kokousta varten koostamasta valmisteluaineistosta selviää, että voimaloiden roottorin halkaisija on pienennetty 190 metriin, jolloin voimaloiden kokonaiskorkeus on laskenut 295 metriin. Parkanon tekninen lautakunta päätti kokouksessaan, että tuulivoiman ja asutuksen välinen vähimmäisetäisyys tulee olla 3 km. Allekirjoittaneet huomauttavat, että näkyvyystarkastelun kartan korvaaminen ei muuttanut tehtyjä johtopäätöksiä. Tuulivoimala-alue näkyy laajasti alueen lukuisille järville ja avoimille alueille. Havainnekuvina käytettiin samoja kuvia kuin luonnosvaiheessa. Niihin oli tuotu näkyviä voimaloita, mutta annettua palautettua kuvien oikeasta kohdentamisesta ei ole otettu huomioon.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	30.8.2023 Parkanon kaupungin kaupunginjohtaja käytti otto-oikeuttaan ja siirsi päätöksenteon kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. (Liite 11) Kyseisellä päätöksellä lopetettiin kaupunginhallituksen ulkopuolella käyty keskustelu palautteen ja kaavaehdotuksen välisestä ristiriidasta. Maakuntakaavoituksen tausta-aineistoissa on arvioitu 300 m ja sitä korkeamman tuulivoimarakentamisen vaikutuksia. Voimalakorkeuksien vähentäminen juuri alle 300 m kokonaiskorkeuden viestii tavoitteesta irtautua maakunnallisesta ohjauksesta. Ympäristöministeriö on valmistellut suurikokoisen voimalarakentamisen maisemavaikutuksia ja päivitetty opas maisemavaikutusten huomioonottamisesta julkaistaan keväällä 2024. Oppaaseen sisältyvistä muutoksista on annettu tietoa YVA ry:n seminaaripäivässä 20.3.2024. Huomion arvoista on, että 5 metrin tekninen kokonaiskorkeuden vähentäminen Parkanon kaupungin korkeimmalle merenpinnan yläpuolelle sijoittuvalla alueella ei vähennä maisemahaittoja. 300-350 metrin kokonaiskorkeuden omaavien voimaloiden lähivaikutusalueet päivittyvässä maisemahaittaoppaassa kasvavat 4-6 kilometristä 8-10 km saakka. Takakangas-Pihlajaharjun arvioinnissa käytetty 5 km raja tuulivoiman dominoivan vaikutuksen rajana on lähtökohtaisesti jo alempi kuin vuoden 2016 ohjeet edellyttäisivät. Uudessa maisemavaikutusoppaassa lähialueelle aiheutuvien vaikutusten arvioidaan olevan useita kilometrejä, jopa kaksinkertaisesti enemmän. Parkanon Tuuli Oy:n yhteinen hanketausta ja pyrkimys saavuttaa tavoite Parkanon kaupungin asettamien taloudellisten tavoitteiden onnistumiseksi on mahdollistanut sen, että palautteeseen ei ole reagoitu YVA-lain ja MRL:n tarkoittamalla tavalla. Palautteeseen annetut vastineet ovat äärimmäisen pelkistettyjä ja lyhyitä ja toistavat laillisuusperustaa. Palautteeseen on suhtauduttu ylimielisesti. Kunnallista harkintavaltaa ei ole käytetty. Palautteet ja vastineet muistutuksiin on esitetty liitteessä 13. Yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään liittyviä huomiota on jätetty huomiotta (liite 14). Teknisen lautakunnan kokoukseen 23.8.2023 valmistellusta päätösaineistosta on luettavissa kooste tehdyistä muutoksista. Kaava-asiakirjoista Kaava-aineisto on ollut hajanainen ja käsittänyt lukuisan määrän liitteitä, mikä on vaikeuttanut kaava-aineistoon tutustumista. Niiden määrä on myös kasvanut kaavoituksen edetessä. Kaavaehdotuksesta antamassamme palautteessa vaadimme luettavuuden ja ymmärtämisen parantamiseksi korjausten merkitsemistä luonnos- ja ehdotusvaiheiden asiakirjoihin. Kaavaselosteet kummassakin vaiheessa ovat ulkoiselta asultaan täysin yhteneväisiä, minkä johdosta asiakirjoihin tutustuvalta on edellytetty erityistä tarkkuutta ja kykyä havaita mahdollisia muutoksia. Niitä on esityksestämme merkitty hyväksytyn kaavan liiteasiakirjaan. Kaavaselostus_Takakangas_OYK_2023_12_07_muutokset_keltaisella (Hyväksymiskäsittely).	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Kaikkia muutoksia ei ole kuitenkaan merkitty keltaisella eikä kaikkia muutoksia hankealueen muutosten aiheuttamista seurauksista ole viety asiakirjaan. Puute näkyy esimerkiksi tämän valitusasiakirjan vaatimuskohdassa 1. Etäisyydet pesä- ja maalialueille eivät vastaa muuttuneita rajoja ja uusia voimalapaikkoja. Muutosmerkinnöistä tulisi toisaalta myös havaita se, miten muu kuuleminen ja palaute on huomioitu. Muutoksia ei ole. Luonnos- ja kaavaehdotuskartoilta on havaittavissa paikkatietojen huomioonottamisesta johtuvat voimalapaikkojen siirrot, mutta aluerajauksen muutoksia ei ole osoitettu. Aluerajan muutoksen huomaaminen edellyttää hyvää paikallistuntemusta. On epäselvää, onko melumallinnusta päivitetty voimalapaikkojen muututtua. Kaupunginvaltuuston hyväksymiskokouksen asialistan liitteistä puuttuu melumallinnus. Liitteen 5 melumallinnus kohdalta avaa havainnekuvat toistamiseen. Hyväksymiskäsittely Pääosaan tuulivoiman yleiskaavoituksessa ovat nousseet Parkanon kaupungin sitoumukset Parkanon Tuuli Oy:ssä ja sille ladatut odotukset. Virkakunnan ja luottamusmiesten voimavarat asiassa ovat kohdistuneet ja tulleet käytetyksi ensisijaisesti Parkanon Tuuli Oy:n talouden tukemista edellyttäviin ratkaisuihin. Sekä YVA -materiaaliin että kaavoitusmateriaaliin ja niistä annettuun palautteeseen perehdytys, esittely ja keskustelun avaaminen ovat olleet täysin Parkanon Tuuli Oy:n hanketoiminnasta ja YVA-arvioinnista ja kaavoituksesta vastanneiden vastuulla. Yleisötilaisuuksissa kaupungin virkamiestahot ja luottamusmiehet eivät ole käyttäneet puheenvuoroja. Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimayleiskaavan hyväksymiskäsittelyssä käydyssä valtuustokeskustelussa päätöksentekijöiden vaihtoehtojen puute kävi hyvin ilmi valtuutettu Susanne Talonen-Seppälän sanoissa: "Miltä päätöksenteko näyttäisi ulkopuolelle? Menettäisimme pääoman. Jäämme nuolemaan näppejämme. Luu jää käteen." Susanne Talonen-Seppälän puheenvuoro konkretisoi neutraliteetin puutteet. Susanne Talonen-Seppälä on nimetty vuosiksi 2021-2023 ja 2023-2025 Parkanon Tuuli Oy:n yhtiökokousedustajaksi varajäsenenä. Varsinainen edustaja ja kaupunginhallituksen jäsen Klaus Myllymäki on esittänyt eriävissä mielipiteissään prosessin aikana (8.8.2022 ja 26.9.2022), että "Kaupungin tulisi ottaa passiivinen rooli suhteessa Parkanon Tuuli Oy:öön. Mahdollisten kaavoitusten yms. osalta kaupungin rooli on selkeämpi, kun jäämme yhtiöstä pois." Susanne Talonen-Seppälä ei ole jäävänyt itseään hyväksymiskäsittelystä.	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	Asetelma on vaikeuttanut päätöksentekijöitä valitsemaan rooliaan luottamusmiehenä. Parkanon Tuuli Oy:n muut osakkaat ovat tuoneet esiin, että päätöksenteko kaavoituksessa olisi selkeämpää ilman Parkanon kaupungin kytköstä yhtiöön. Samalla osakaskumppanit ovat kuitenkin vaatineet Parkanon kaupunkia sitoutumaan kaavoitukselle myönteisen ratkaisun edistämiseen. Parkanon kaupunki ei ole laatinut maankäytön kehityskuvaa tai strategista suunnitelmaa eikä ilmasto-ohjelmaa. Kaupunki jätti liittymättä kuntien energiansäästösopimukseen ja tuli siten erotetuksi Hinkukunta-verkostosta. Kaavaselostuksen perusteissa esitetyt hiilineutraalisuustavoitteet ja hiilikädenjälki toteutuvat pääasiassa kaupungin rajojen ulkopuolella. Tuulivoimaloista saatava laskennallinen hyöty osoitetaan paikkakunnalle. Kaupunki on yhdessä Parkanon Tuuli Oy:n kanssa päättänyt maksaa maanomistajille kompensatiota liityntälinjojen alle jäävästä maasta. Asia esiteltiin Parkanon Tuuli Oy:n toimesta hyväksymiskokouksessa. Parkanon Tuuli Oy:n hallituksen jäsen ja kaupunginvaltuutettu Aki Haapaniemi korosti asiaa vetoamalla siihen, että Fingridin verkko tulee kuitenkin Parkanon kaupungin alueelle ja esitti, että mikäli kaavoitusta ei hyväksytä, lisäkompensatiokin jää saamatta. Katsomme, että siitä huolimatta, että se on joillekin yksityisille kuntalaisille etu, sopimusta tarjottiin motivaationa puolustaa hyväksymistä. Yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttäneen samanlaista sopimusta myös muiden yleiskaavoitusta tai lupia edellyttävien tuulivoima-alueiden tai energiahankkeiden liityntäverkkojen alle jäävien maiden maanomistajille. Parkanon kaupungin tekemä ennallistamissopimus, jonka mukaan voimalapaikat peitetään 1m:n syvyyteen, tuottaa mielestämme myös samanlaisen yhdenvertaisuusongelman. Samaa sopimusta tulisi soveltaa kaikkien muidenkin tuulivoimatoimijoiden kohdalla Parkanon kaupungin alueella. Kaavoitusratkaisussa herättää huomiota myös se, että tuulivoima-alue on aluerajauksen muutoksista huolimatta pysynyt lähes hehtaarin tarkkuudella samana. Tietojemme mukaan yksityisten maanomistajien määrä on hyvin vähäinen. Alue on pääasiassa valtion maalla. Yhteenveto Ennakollinen sitouttaminen ennen kohdennettua arviointia ja kuulemispalautetta on ongelmallista. Se supistaa YVA -arviointia suunnittelutyökaluna, kaavoitusharkintaa ja kunnan omaa sijoituspaikka-arviointia MRL:n mukaisissa prosesseissa. Viittaamme liitteeseen 13, johon olemme keränneet yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä olleita huomioita. MRL 9.2 §:ssä säädetään: ”Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen	

6.5.2024

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Vastine
	ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” MRL 39.2 §:n sisältövaatimuksissa huomioon otettavia asioita ovat erityisesti: yhdyskuntarakenteen toimivuus, energiahuollon järjestäminen kestävästi, ympäristöhaittojen vähentäminen sekä maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Tuulivoimarakentamisen vaikutusten merkittävyyteen vaikuttaa hankealueen herkkyys ja rakentamisen aiheuttaman muutoksen suuruus, johon vaikuttaa muun muassa hankkeen koko, sijaintialue, sen ympäristöarvot sekä muu alueidenkäyttö. YVA-menettelyn kuulemiset ja palaute olisi tullut yhteensovittaa ja YVA-prosessin suunnittelua ohjaava merkitys tunnustaa ja tunnistaa. Parkanon Tuuli Oy:n ja Parkanon kaupungin välillä oleva sopimuskatkos jatkuu edelleen kaavoituksen saadessa lainvoiman. Kaupunki on veloitettu Parkanon Tuuli Oy:n kanssa tekemällään sopimuksella edelleen edistämään tuulivoimatuotantoa paitsi Takakangas-Pihlajaharjussa, myös yleisesti alueellaan. Mikäli kaupunki onnistuu pidättäytymään jatkossa neutraalimpana osapuolena, on Parkanon Tuuli Oy:n kanssa tehdyillä sopimusjärjestelyillä häntä, joka voi edelleen vaikuttaa muiden kuin lakiin kirjattujen huomioon otettavien asioiden vähättelyyn. Kaupunki on talvella hyväksynyt uuden tuulivoimaa koskevan kaavoitusaloitteen. Vaatimuksemme on, että Parkanon kaupunkia vähintään huomautetaan riippumattoman ja neutraalin arvioinnin tarpeesta tuulivoiman sijoituspaikoista päätettäessä ja ohjataan irtautumaan suoraan rakentamiseen liittyvistä taloudellisista kytköksistä tuulivoimakaavoituksen toteuttamisessa ja toteuttamaan hallinnollisesti hyvää ja tasapuolista kaavoitusmenettelyä.	